

Стовбун А. П.
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна
*Науковий керівник – ст. викладач кафедри
туристичного та готельно-ресторанного бізнесу*
Павлоцький В. Я.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Сьогодні туристична індустрія є однією з найбільш динамічних форм міжнародної торгівлі послугами. Згідно з даними звіту Всесвітньої ради з туризму та подорожей (WTTC) [1], складеному спільно з Oxford Economics, доля туризму в глобальному ВВП у 2020 році знизилася на 49,1% до \$4,7 млрд тоді як у 2019 році цей показник становив \$9,2 млрд.

Рекреаційні ресурси охоплюють можливості для відпочинку та розваг, які можуть включати природні об'єкти, наприклад парки, пляжі, гірські курорти, ліси, річки, озера та інші [2, с. 64]. Крім того, до рекреаційних ресурсів відносяться спортивні та розважальні заклади, такі як басейни, кінотеатри, стадіони, кафе, ресторани та інші. Розвиток рекреаційних ресурсів може сприяти розвитку туризму в різних регіонах. В Україні галузь туризму та відпочинку ще розвивається, і продовжується робота з виявлення та опису наявних в країні туристичних та рекреаційних ресурсів.

Одеська область займає одне з провідних місць в Україні за своїм курортно-рекреаційним та туристичним потенціалом [3]. В Одеській області є значні запаси різноманітних природних лікувальних ресурсів, які, в багатьох відношеннях, вважаються унікальними. Також є мережа лікувально-оздоровчих закладів та кадровий потенціал. Проте, порівняно з ресурсною базою, останні два чинники потребують подальшого покращення, оскільки не відповідають належним чином наявним можливостям. Ситуація з лікувально-оздоровчими закладами є досить складною, але зокрема, санаторно-лікувальні заклади потребують окремого виділення в рамках цієї групи (див. рис.1).

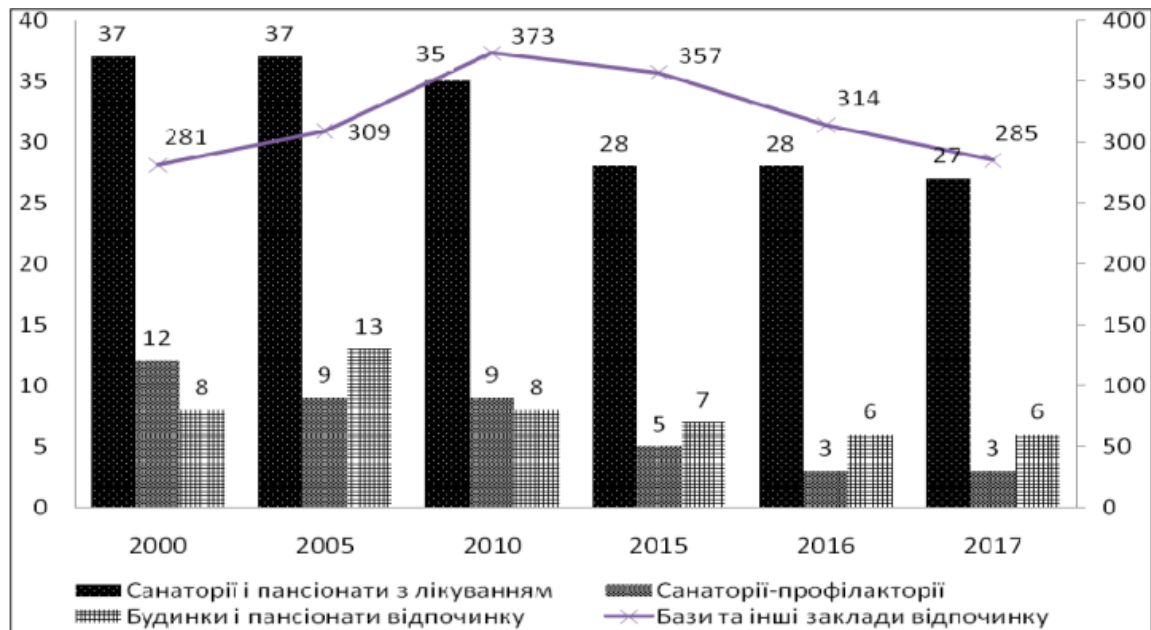

Рис. 1. Абсолютні та відносні показники завантаження санаторно-лікувальних закладів Одеської області у 2011 – 2017 рр.

Джерело: [4]

За період з 2011 по 2017 роки спостерігалось зниження кількості туристів, які перебували в закладах санаторно-курортного господарства, на 8,8 тисяч осіб, а також зменшення середнього заповнення місць з 95,61% у 2011 році до показника 95,61% у 2017 році [4].

Одним з важливих аспектів роботи спеціалізованих закладів є лікування та оздоровлення з використанням кліматичних та бальнеологічних ресурсів. В Одеській області є багато провінцій з мінеральними водами, які можуть бути використані в бальнеотерапії, зокрема: азотні, хлоридні, натрієві і кальцієво-натрієві мінеральні води. Сульфатні мінеральні води різного катіонного складу та гідрокарбонатно-сульфатно-хлоридні натрієві мінеральні води знаходяться на півночі області, а метанові та азотно-метанові (гідрокарбонатно-хлоридні натрієві, кальцієві та магнієво-кальцієві) – у південній частині. Використання розташованих в Одеському регіоні лікувальних грязей та мінеральних вод, може значно покращити якість лікування та оздоровлення. У табл.1. наведемо основні характеристики родовищ лікувальних мінеральних вод в Одеській області.

Ці родовища використовують, зокрема, місцеві санаторно-курортні

підприємства.

Таблиця 1

Родовища лікувальних мінеральних вод в Одеській області[5]

Найменування та розташування родовища	Експлуатаційні запаси мінеральних вод, м3/добу	Видобуток, м3/добу	Призначення
Лікувальні води без специфічних компонентів та властивостей			
Одеське-2, м. Одеса	2 272,0	396,0	Лікувальні питні
Куяльницьке, 13 км на північ від Одеси	834,0	31,0	Лікувальні питні
	551,0	139,3	Бальнеологічні
Сергіївське, 18 км на південь від Білгорода-Дністровського	354,0	н.в	Лікувальні питні
Бромні лікувальні води			
Одеське-1	173,0	н.в	Бальнеологічні
Сергіївське	375,0	н.в	Бальнеологічні
Кароліно-Бугазьке	1800,0	н.в	Бальнеологічні

Джерело: [5, с. 80-81]

У південно-західній частині одеського регіону, де є значні рекреаційні можливості, кількість санаторних закладів дуже обмежена. У смт Затока функціонує 2 санаторії, а у м. Сергіївка – 7 санаторіїв, які спеціалізуються на кліматолікуванні, грязелікуванні захворювань органів руху, нервової системи, органів дихання та оздоровчому відпочинку, але загалом їх кількість зменшилася за часів незалежності України. Причиною цього став не зовсім ефективний менеджмент, а також бажання приватизувати прибережні землі. Крім згаданих вище закладів, також варто зазначити Затоку та Кароліно-Бугаз як найбільш відомі курорти області. Загальну ємність даного курортно-рекреаційного району оцінюють у понад 20 тис. організованих рекреантів (41% всіх організованих рекреантів Одеської області).

У 2020 році було проведено дослідження особливостей формування та сучасного стану використання рекреаційно-туристичного потенціалу Білгород-Дністровського району Одеської області [6]. За результатами цього дослідження можна стверджувати, що на території району є значний потенціал для розвитку рекреаційних ресурсів. Проте, на сьогоднішній день, його використання не є повним. Кількість санаторно-курортних та оздоровчих закладів у міських та

сільських населених пунктах Білгород-Дністровського району збільшилася з 109 до 144. Перспективи основних напрямів туристичної діяльності полягають у налагодженні конструктивного діалогу з керівництвом Білгород-Дністровського району [7]. Розвиток готельної і ресторанної сфери, зокрема, може стати важливим напрямом розвитку туризму в районі. Крім того, можливе використання рекреаційних ресурсів району для організації екскурсій та туристичних маршрутів.

Розвиток рекреаційних ресурсів Білгород-Дністровського району Одеської області може стати важливим фактором економічного розвитку району [7]. Залучення туристів сприятиме розвитку малого та середнього бізнесу, а також створить нові робочі місця. Також слід очікувати поліпшення інфраструктури та забезпечення зручних умов для туристів.

В Україні, згідно «Концепції розвитку санаторно-курортної галузі» основні проблеми розвитку зумовлені відсутністю досконалого економічного механізму діяльності санаторно-курортного господарства; відсутністю забезпечення комплексного розвитку курортних територій; зношеністю основних фондів; практичною відсутністю інвестицій у галузь; неефективним маркетингом; низьким рівнем менеджменту; низькою якістю обслуговування у санаторно-курортних закладах [8]. Наслідками нераціонального використання рекреаційних ресурсів є погана туристична інфраструктура на землях рекреації, відсутність проектів організації та розвитку територій та об'єктів санаторно-курортної галузі.

Серед проблем, що їх необхідно вирішувати для розвитку рекреаційно-туристичної галузі Білгород-Дністровського району, можна виділити кілька пріоритетних. Першим серйозним питанням є необхідність розвитку інфраструктури курортних населених пунктів та відсутність реінвестицій у цю галузь. До інших проблем можна віднести необхідність розробки проекту генплану забудови на прибережних землях Білгород-Дністровського району, будівництво торгово-переробного комплексу оптової і роздрібною торгівлі, а також будівництво об'їзної дороги в напрямку від Затоки з виходом на

з'єднання Сергіївського мосту з Будацькою косою, що дозволить вирішити серйозну екологічну проблему Шаболатського (Будацького) лиману. Окрім того, проблемою є нестача кваліфікованих кадрів для туристичної індустрії та відсутність інформаційної та рекламної підтримки для розвитку рекреації і туризму.

Отже, можна дійти висновку, що розвиток рекреаційних ресурсів Білгород-Дністровського району має призвести до позитивних наслідків для економіки та створення комфортних умов для туристів. Однак, для досягнення цих цілей необхідно встановити продуктивний діалог з керівництвом району та сприяти розвитку готельного та ресторанного бізнесу.

Для того, щоб стимулювати розвиток рекреаційно-туристичної галузі Білгород-Дністровського району, потрібно розробити та запровадити нові туристичні маршрути, зокрема у сільській місцевості для зеленого туризму, і створити відповідну інфраструктуру для розвитку перспективних спеціалізованих напрямків. Також важливо розробити концепцію розвитку курортної індустрії Білгород-Дністровського району.

Список використаних джерел:

1. Economic Impact Reports URL: <https://wttc.org/research/economic-impact>.
2. Рідей Н.М., Хітренко Т.Ф. Рекреація в Україні: вивченість, перспективи розвитку рекреаційних територій. *Вісник Дніпропетровського державного аграрного університету*. 2015. № 3 (37). С. 64-69.
3. Заєць М.А., Борідько О.М. Стратегічні напрямки розвитку туристичного бізнесу в Одеському регіоні. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2018. Т. 17. № 1. С. 53-70.
4. Тенденції розвитку санаторно-курортного господарства Одеської області URL: http://bses.in.ua/journals/2020/55_2_2020/8.pdf.
5. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія / За заг. ред. В.Г. Герасименка. Одеса: ОНЕУ, 2016. 262 с.
6. Туристичний потенціал Білгород-Дністровського URL: https://tourlib.net/statti_ukr/beregovyj.htm.

7. Проект актуалізації Стратегії розвитку міста Білгород-Дністровського до 2028 року URL: <https://consult.e-dem.ua/uploads/consultation/files>.
8. Концепція розвитку санаторно-курортної галузі / Розпорядження КМ України від 23.04.2003 № 321-р.

Стойкова В. І.
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна
*Науковий керівник – ст. викладач кафедри
туристичного та готельно-ресторанного бізнесу*
Павлоцький В. Я.

ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ ЯК ПРОВІДНИЙ НАПРЯМ ТУРИЗМУ У СВІТІ

На сьогоднішній день лікувально-оздоровчий туризм відноситься до найдинамічніших видів туризму у світі. Так, за прогнозом Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВНО), до 2024 року, туризм та сфера охорони здоров'я стануть одними з найбільш пріоритетних напрямків розвитку національних економік.

Як зазначають науковці, лікувально-оздоровчий туризм являє собою вид туризму, що направлений безпосередньо на відновлення здоров'я людини чи профілактику захворювань. Наприклад, О. Бейдик під лікувально-оздоровчим туризмом розуміє вид туризму, який передбачає переміщення резидентів і нерезидентів в межах державних кордонів і за межі державних кордонів на строк не менше 20 годин і не більше 6 місяців в оздоровчих цілях, цілях профілактики та лікування різних захворювань організму людини [1, с. 57]. А за визначенням М. Рутинського, лікувальний туризм можна умовно віднести до спеціальних видів туризму, а саме – туризму з лікувальною метою. [2, с. 180].

Також із кожним днем все більшої популярності набуває термін «wellness», особливо серед тих, хто прагне зберегти своє здоров'я та гармонію у житті. «Wellness» можна визначити як комплексний підхід до підтримки